

ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม สำหรับกลุ่มธุรกิจหลักในจังหวัดเชียงใหม่ Sentiment Index of SMEs in Leading Industries in Chiang Mai Province

ดร.ชัยวุฒิ ตั้งสมชัย
chaiwuthk@gmail.com
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทคัดย่อ

ศูนย์เตือนภัยทางธุรกิจภาคเหนือได้จัดทำดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ของจังหวัดเชียงใหม่ โดยสำรวจข้อมูลของผู้ประกอบการ SMEs เป็นรายไตรมาสตั้งแต่ไตรมาส 3 ปี พ.ศ. 2552 เป็นต้นมา สำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมที่เป็นกิจกรรมหลักทางเศรษฐกิจในจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 6 กลุ่ม คือ กลุ่มการผลิตผ้าทอและเครื่องนุ่งห่มจากผ้าทอ กลุ่มการผลิตหัตถกรรมจากไม้ กลุ่มการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป กลุ่มการบริการซ่อมบำรุงรถยนต์ กลุ่มการบริการอาหารและเครื่องดื่ม และกลุ่มการบริการธุรกิจที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีการเผยแพร่ผลดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจต่อสาธารณชนในจังหวัดและในระดับประเทศ โดยแสดงทั้งในภาพรวม แบ่งตามประเภทอุตสาหกรรม และแบ่งตามองค์ประกอบของธุรกิจ เช่น ยอดขายโดยรวม การใช้กำลังการผลิต ต้นทุนการประกอบการ กำไรสุทธิ การจ้างงาน และการลงทุนเพิ่ม ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจนี้มีคุณสมบัติเด่นในการเป็นตัวชี้้นำ และแสดงทิศทางการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจ สามารถใช้เป็นระบบเตือนภัยทางธุรกิจล่วงหน้าเป็นรายไตรมาส ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการหรือผู้วางแผนเชิงนโยบายเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีฐานข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจหรือกำหนดนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Abstract

Business Warning Center (Northern Region) has been conducting Chiang Mai Small and Medium Sized Enterprises Sentiment Index since the third quarter of 2009. The survey was conducted using quarterly data collect from the repeated samples of small and medium sized enterprises (SMEs) in six major industries of Chiang Mai province. Those industries include hand-weaving cloth, wood handicraft, processed agricultural products, vehicle maintenance, food and beverage, and tourist accommodation. The index is quarterly published locally and nationally and categorized by overall SME's sentiment and by industries. There are 6 dimensions included and presented in the index consisting of total sales, operation capacity, operation cost, net profit, labor hiring, and investment. This sentiment index is classified as a leading indicator presenting the changes of business direction, which can be used as an early warning system on a quarter basis. The index can be beneficial to users such as SME entrepreneurs and policy makers responsible for promoting SMEs in rendering them information for better business decisions and more efficient policy-making.

บทนำ

ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจเป็นเครื่องมือที่สร้างจากการรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นสำหรับวิเคราะห์ภาพรวมของเศรษฐกิจอย่างเป็นระบบ อันแปลผลจากผลกระทบของภาคเศรษฐกิจจริง (Real Sector) สามารถใช้เป็นระบบเตือนภัยล่วงหน้าทางเศรษฐกิจได้ ผลการสำรวจดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจนั้นสามารถแสดงถึงปัญหา อุปสรรค และความ

ต้องการของบริษัท ดังนั้น การจัดทำดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการกำหนดกลยุทธ์จัดทำนโยบายเศรษฐกิจมหภาคและจุลภาค ภาครัฐและเอกชนสามารถติดตามภาวะธุรกิจและเศรษฐกิจโดยรวมจากข้อมูลดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจ

ประเทศไทยเริ่มจัดทำดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 โดยธนาคารแห่งประเทศไทยได้สำรวจความเชื่อมั่นทางธุรกิจ (Business Sentiment Survey) เป็นประจำทุกเดือนสำหรับกลุ่มบริษัทขนาดกลางและขนาดใหญ่ที่มีทุนจดทะเบียน 200 ล้านบาทขึ้นไป (สมศจิ ศึกษมัต, 2553) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นบริษัทที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ ในปัจจุบัน ผู้ประกอบการทั่วประเทศที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) มีอยู่ 2.91 ล้านราย หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 99 สร้างการจ้างงานสูงเกือบร้อยละ 80 (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2551) ดังนั้น วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจึงมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจไทยอย่างยิ่ง และมีบทบาทในการสร้างงานและรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม การพัฒนา SMEs ไทยยังพบอุปสรรคที่สำคัญประการหนึ่งคือ ข้อจำกัดในเรื่องการเข้าถึงข้อมูลของผู้ประกอบการในท้องถิ่น เนื่องจากไม่มีหน่วยงานที่ให้ข้อมูลข่าวสารอย่างเพียงพอและทันเหตุการณ์ ด้วยเหตุนี้ จึงได้ก่อตั้งศูนย์เตือนภัยทางธุรกิจขึ้นภายใต้ความร่วมมือกับสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

ทั้งนี้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 ศูนย์เตือนภัยทางธุรกิจภาคเหนือเล็งเห็นว่าจังหวัดเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของภาคเหนือ จึงมีการสำรวจข้อมูลจากผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดเชียงใหม่และจัดทำดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในกลุ่มอุตสาหกรรมหลักของจังหวัดเชียงใหม่ โดยจัดทำรายงานเป็นรายไตรมาส เพื่อเป็นฐานข้อมูลให้แก่ผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่และผู้ประกอบการในภาคเหนือ ในการนี้ ผู้ประกอบการสามารถใช้ข้อมูลจากการจัดทำดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจประกอบการตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้กำหนดนโยบายทั้งภาครัฐและเอกชนสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการติดตามภาวะธุรกิจและเศรษฐกิจโดยรวมของจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้เห็นภาพรวมของภาวะเศรษฐกิจ อีกทั้งสามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นส่วนหนึ่งในการประกอบการตัดสินใจที่เป็นประโยชน์และเลือกความสำคัญของการดำเนินนโยบาย นำไปสู่การพัฒนาและกระตุ้นเศรษฐกิจภายในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดใกล้เคียง

บทความชิ้นนี้ต้องการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมกลุ่มธุรกิจหลักในจังหวัดเชียงใหม่เพื่อให้ทราบแนวโน้ม (Long Term Trend) รวมทั้งผลการศึกษา ความเชื่อมั่นทางธุรกิจของผู้ประกอบการ SMEs โดยดัชนีประกอบด้วยแนวโน้มความเชื่อมั่นทางธุรกิจ แยกตามองค์ประกอบของธุรกิจ เช่น ยอดขายโดยรวม การใช้กำลังการผลิต ต้นทุนการประกอบการ กำไรสุทธิ การจ้างงาน และการลงทุนเพิ่ม แนวโน้มความเชื่อมั่นทางธุรกิจแยกตามประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของธุรกิจ โดยเก็บรวบรวมจำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 400 ราย แบ่งเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมหลัก 6 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มการผลิตผ้าทอและเครื่องนุ่งห่มจากผ้าทอ กลุ่มการผลิตหัตถกรรมจากไม้ กลุ่มการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป กลุ่มการบริการซ่อมบำรุงรถยนต์ กลุ่มการบริการอาหาร และเครื่องดื่มและกลุ่มการบริการธุรกิจที่พิกสำหรับนักท่องเที่ยว การคัดเลือกกลุ่มอุตสาหกรรมและการแบ่งกลุ่มอุตสาหกรรมโดยจะพิจารณาจากอุตสาหกรรมที่เป็นกิจกรรมหลักทางเศรษฐกิจในจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้ บทความนี้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วนคือ (1) ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจ (2) สถานการณ์ความเชื่อมั่นของธุรกิจ และ (3) บทสรุป

ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจ

การจัดทำดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจทางเศรษฐกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของศูนย์เตือนภัยทางธุรกิจภาคเหนือได้อิงรูปแบบการคำนวณดัชนี และการวิเคราะห์ผล เช่นเดียวกับการจัดทำดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งถือเป็นเครื่องมือหนึ่งในระบบสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้าทางเศรษฐกิจ แต่การสำรวจข้อมูลในการจัดทำดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจทางเศรษฐกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีการปรับแบบสำรวจเพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินงานของธุรกิจ และครอบคลุมในประเด็นที่สำคัญด้านศักยภาพของกิจการตามองค์ประกอบของธุรกิจที่ใช้เป็นตัวแปรในการจัดทำดัชนี ซึ่งลักษณะคำถามประกอบด้วยดัชนีทั้งสิ้น 6 ประเด็น ดังนี้ 1) ดัชนีความเชื่อมั่นด้านกำไรสุทธิ คือ ความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการต่อผลกำไรที่คาดว่าจะได้รับในช่วง 3 เดือนข้างหน้า 2) ดัชนีความเชื่อมั่นด้านยอดขายโดยรวม คือ ความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการต่อยอดขายสินค้าและบริการโดยรวมที่คาดว่าจะขายได้ในช่วง 3 เดือนข้างหน้า 3) ดัชนีความเชื่อมั่นด้านต้นทุนประกอบการ คือ ความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการต่อค่าใช้จ่ายในการประกอบธุรกิจที่จะเกิดขึ้นในช่วง 3 เดือนข้างหน้า 4) ดัชนีความเชื่อมั่นด้านการจ้าง

งาน คือ ความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการต่อภาวะการจ้างงาน เพิ่มขึ้นหรือลดลงในช่วง 3 เดือนข้างหน้า 5) ดัชนีความเชื่อมั่นด้านการลงทุนเพิ่ม คือ ความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการต่อการขยายการลงทุนในช่วง 3 เดือนข้างหน้า และ 6) ดัชนีความเชื่อมั่นด้านการใช้กำลังการผลิต คือ ความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการต่ออัตราการใช้กำลังการผลิตในช่วง 3 เดือนข้างหน้า

ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจนั้นต้องนำมาคำนวณดัชนีเพื่อแปลงข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative) ให้เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative) ในการจัดทำดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเลือกใช้วิธีดัชนีการกระจาย (Diffusion Index) ซึ่งมีคุณสมบัติเด่นในการเป็นตัวชี้นำ (Leading Indicator) และแสดงทิศทางการเติบโต (Growth) ของภาวะธุรกิจ โดยให้ค่าคะแนน = 1 สำหรับ คำตอบที่ได้รับจากผู้ตอบแบบสอบถาม คือ “เพิ่มขึ้น” หรือ “ดีขึ้น” สำหรับคำตอบ “เท่าเดิม” ให้คะแนน = 0.5 และ ให้คะแนน = 0 “ลดลง” หรือ “แย่ลง” จากนั้น คำนวณคะแนนที่ได้ตามวิธีดัชนีการกระจาย (Diffusion Index) โดยนำคะแนนทั้งหมดมารวมกันและหารด้วยจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด แล้วคูณด้วย 100 จะได้ดัชนีของแต่ละองค์ประกอบธุรกิจดัชนีจะมีค่าสูงสุดเท่ากับ 100 และค่าต่ำสุดเท่ากับ 0 ตามสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{SMEs Sentiment Index} = \sum_{n=1}^N \frac{P_{i,n}}{N} \times 100$$

โดยที่ SMEs Sli = ค่าดัชนีของคำถาม i
Pi, n = คะแนนที่ให้กับบริษัท n ที่ตอบคำถาม i
N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมด

ขั้นตอนต่อไปคือการวิเคราะห์ผลของดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจเพื่อแสดงทิศทางความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการธุรกิจ โดยใช้เส้นค่า 50 (Break Even Point) เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ค่าดัชนีที่ได้อาจมีค่าต่ำกว่า 50 เท่ากับ 50 หรือสูงกว่า 50 ซึ่งมีวิธีการอ่านค่าดัชนี ดังนี้

SMEs SI < 50 หรือดัชนีมีค่าน้อยกว่า 50 แสดงว่าผู้ประกอบการมีความเชื่อมั่นว่าธุรกิจในอนาคตจะแย่ลง

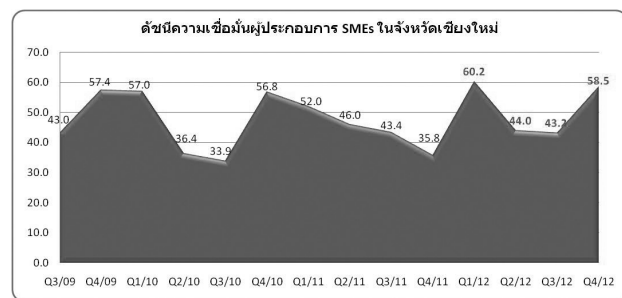
SMEs SI = 50 หรือดัชนีมีค่าเท่ากับ 50 แสดงว่าผู้ประกอบการมีความเชื่อมั่นว่าธุรกิจในอนาคตจะทรงตัว ไม่เปลี่ยนแปลง

SMEs SI > 50 หรือดัชนีมีค่ามากกว่า 50 แสดงว่าผู้ประกอบการมีความเชื่อมั่นว่าธุรกิจในอนาคตจะดีขึ้น ซึ่งค่าดัชนีความเชื่อมั่นด้านต้นทุนประกอบการเป็นด้านที่มีเกณฑ์ในการอ่านค่าดัชนีผกผันไปจากค่าดัชนีด้านอื่นๆ

สถานการณ์ความเชื่อมั่นของธุรกิจ ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไตรมาส 3 ปี พ.ศ. 2552 ถึงไตรมาส 4 ปี พ.ศ. 2555

ในที่นี้ได้รวบรวมผลการจัดทำดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของจังหวัดเชียงใหม่เพื่อนำเสนอเป็นตัวอย่าง โดยแบ่งการแสดงผลเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่ในภาพรวม

ภาพที่ 1 ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของจังหวัดเชียงใหม่ในภาพรวม

ที่มา: รายงานดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดเชียงใหม่ (ศูนย์เตือนภัยทางธุรกิจ, 2555)

ภาพที่ 1 แสดงดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดเชียงใหม่ในภาพรวม พบว่า ภาวะเศรษฐกิจโดยภาพรวมในจังหวัดเชียงใหม่ของไตรมาสแรกและไตรมาสสุดท้ายของทุกปีค่อนข้างอยู่ในสถานการณ์ที่ดี เนื่องจากค่าดัชนีของไตรมาสดังกล่าวอยู่ที่ระดับมากกว่า 50 ยกเว้นไตรมาสที่ 4 ของปี พ.ศ. 2554 ค่าดัชนีปรับตัวลดลงต่ำกว่าระดับที่ 50 เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าว ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์อุทกภัยครั้งใหญ่ของประเทศไทยที่เกิดขึ้นทั่วภูมิภาค ส่งผลให้ความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการลดลง อย่างไรก็ตาม ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจของไตรมาสแรกของปี พ.ศ. 2555 ปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นกว่าไตรมาสที่ 1 ของทุกๆ ปี เนื่องจากการจัดงานมหกรรมพืชสวนโลกเฉลิมพระเกียรติตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2554 จนถึงเดือน

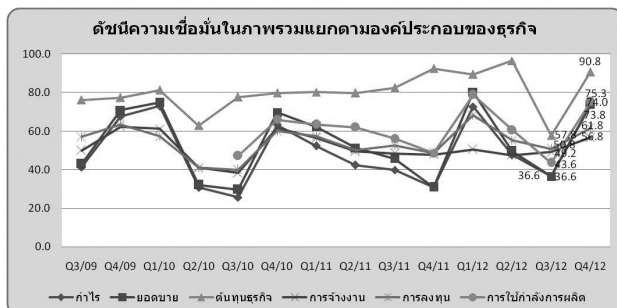

มีนาคม พ.ศ. 2555 ส่งผลให้ผู้ประกอบการในหมวดธุรกิจต่างๆ มีความเชื่อมั่นในธุรกิจมากขึ้นโดยเฉพาะผู้ประกอบการหมวดธุรกิจบริการที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยว

ทั้งนี้ ตามสามารถสรุปโดยภาพรวมได้ว่า ภาพเศรษฐกิจของเชียงใหม่จะมีการขยายตัวในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปีมากที่สุดจนถึงไตรมาสแรกของปีถัดไป เนื่องจากผู้ประกอบการส่วนใหญ่เชื่อมั่นว่า จะมีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นอีกทั้งผู้คนในท้องถิ่นมีการใช้สินค้าอุปโภคบริโภคมากขึ้น ส่วนไตรมาสที่ 2 และไตรมาสที่ 3 ค่าดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจของผู้ประกอบการมีแนวโน้มที่จะหดตัวลงเนื่องจากเข้าสู่ฤดูฝนซึ่งเป็นช่วงที่จำนวนนักท่องเที่ยวลดลง (Low Season)

ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่ตามองค์ประกอบของธุรกิจ

การรวบรวมข้อมูลในระดับองค์ประกอบของธุรกิจ ทำให้ได้ข้อมูลการวิเคราะห์เชิงลึกมากขึ้น ทำให้ทราบทิศทางแนวโน้มความเชื่อมั่นทางธุรกิจในแต่ละองค์ประกอบว่า สอดคล้องกันหรือมีทิศทางไปในทางตรงกันข้าม เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจสำหรับวางแผนนโยบายทางเศรษฐกิจมหภาคและจุลภาค

ภาพที่ 2 ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจในภาพรวมแยกตามองค์ประกอบของธุรกิจ

ที่มา: รายงานดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดเชียงใหม่ (ศูนย์เตือนภัยทางธุรกิจ, 2555)

ในที่นี้ขอยกตัวอย่างผลการจัดทำดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจในภาพรวมแยกตามองค์ประกอบของธุรกิจในไตรมาส 3 และ 4 ของปี พ.ศ. 2555 มาเปรียบเทียบเพื่อเป็นตัวอย่างดังเช่นในภาพที่ 2 พบว่า ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจในภาพรวมของไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2555 ช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคม ค่าดัชนีปรับตัวในทิศทางที่เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2555 ช่วงเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนกันยายน เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบของธุรกิจ พบว่า ดัชนี

แยกตามองค์ประกอบ ปรับตัวในทิศทางที่เพิ่มขึ้นทุกด้านและอยู่ในระดับที่มากกว่า 50.0 สะท้อนให้เห็นว่าผู้ประกอบการมีความเชื่อมั่นในระดับที่ดีต่อสถานการณ์ทางธุรกิจในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปี พ.ศ. 2555 ในระดับที่ดี โดยดัชนีความเชื่อมั่นด้านกำไรและด้านยอดขายของผู้ประกอบการโดยรวมปรับตัวในทิศทางที่เพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ 73.8 และ 74.0 ตามลำดับจากความเชื่อมั่นของผู้ประกอบที่คาดการณ์ว่ายอดขายมีแนวโน้มปรับตัวเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ดัชนีความเชื่อมั่นด้านการจ้างงานและการใช้กำลังการผลิตปรับตัวเพิ่มขึ้นตามอยู่ที่ระดับ 56.8 และ 75.3 ตามลำดับ ส่วนดัชนีความเชื่อมั่นด้านการลงทุนปรับตัวเพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ 61.8 แสดงให้เห็นว่าภาพการณ์การลงทุนในไตรมาสสุดท้ายของปีมีการขยายตัวและอยู่ในระดับที่ดี อย่างไรก็ตาม นโยบายการปรับเพิ่มค่าแรงขั้นต่ำ 300 บาท ของรัฐบาลส่งผลให้ค่าครองชีพเพิ่มสูงขึ้นและมีผลกระทบต่อต้นทุนธุรกิจที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งราคาน้ำมัน ค่าไฟฟ้า อัตราภาษีต่างๆ ที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการมีความกังวลในเรื่องต้นทุนสินค้าที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ดัชนีความเชื่อมั่นด้านต้นทุนปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นอยู่ที่ระดับ 90.8

ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่แยกตามประเภทของอุตสาหกรรม

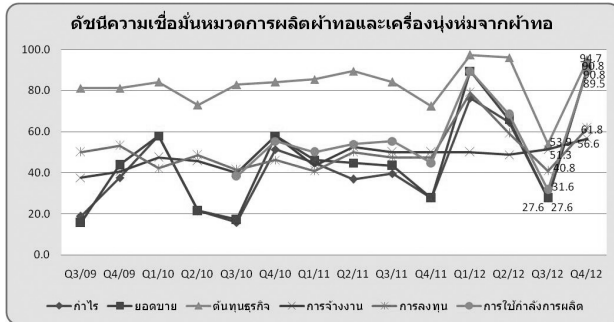
การจัดทำดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่ นอกจากจะจัดทำดัชนีในภาพรวม และตามองค์ประกอบของธุรกิจแล้ว ยังต้องจัดทำแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมด้วยดังตัวอย่างภาพที่ 3 - 8

การแสดงผลในรูปแบบนี้ให้ภาพการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นทางธุรกิจที่ชัดเจนขึ้นตามข้อมูลของผู้ประกอบการในแต่ละอุตสาหกรรม ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรคและความต้องการของผู้ประกอบการในแต่ละอุตสาหกรรม ข้อมูลที่ได้นี้จะเอื้อต่อการกำหนดนโยบาย หรือวางแผนกลยุทธ์ทั้งในเศรษฐกิจจุลภาคและมหภาค ทั้งกับภาครัฐและเอกชน

ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่แบ่งตามกลุ่มอุตสาหกรรมหลัก 6 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มการผลิตผ้าทอและเครื่องนุ่งห่มจากผ้าทอ กลุ่มการผลิตหัตถกรรมจากไม้ กลุ่มการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป กลุ่มการบริการซ่อมบำรุงรถยนต์ กลุ่มการบริการอาหารและเครื่องดื่ม และกลุ่มการบริการธุรกิจที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งล้วนเป็นอุตสาหกรรมที่เป็นกิจกรรมหลักทางเศรษฐกิจในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นตัวอย่างในการแสดงผลของดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจ ขอยกตัวอย่างในไตรมาส 3

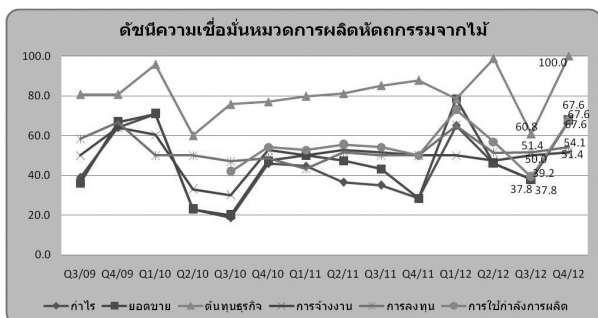
และ 4 ปี พ.ศ. 2555 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ภาพที่ 3 ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจหมวดการผลิตผ้าทอและเครื่องนุ่งห่มจากผ้าทอ

ที่มา: รายงานดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดเชียงใหม่ (ศูนย์เตือนภัยทางธุรกิจ, 2555)

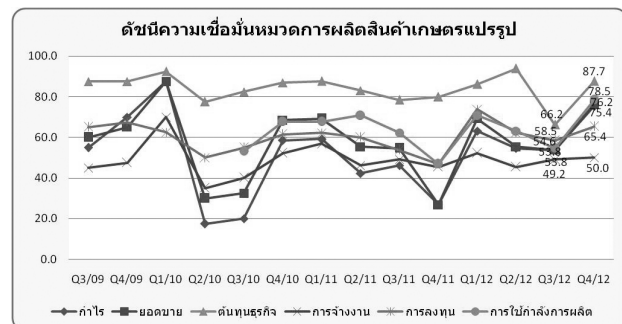
ภาพที่ 3 แสดงดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจหมวดการผลิตผ้าทอและเครื่องนุ่งห่มจากผ้าทอ พบว่า ดัชนีความเชื่อมั่นด้านกำไรและด้านยอดขายปรับตัวในทิศทางที่เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2555 อยู่ที่ระดับ 90.8 เท่ากัน ผู้ประกอบการมีความคาดหวังว่ากำไรและยอดขายจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากไตรมาสสุดท้ายของปีนี้คาดว่าจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติซึ่งเป็นกลุ่มลูกค้าหลักเพิ่มขึ้นกว่าหลายๆ เดือนที่ผ่านมา ส่งผลให้ดัชนีความเชื่อมั่นด้านการจ้างงาน การใช้กำลังการผลิต และการลงทุนปรับตัวเพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ 56.6, 89.5 และ 61.8 ตามลำดับ และค่าดัชนีความเชื่อมั่นด้านต้นทุนธุรกิจยังคงปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องอยู่ที่ระดับ 94.7 เนื่องจากผู้ประกอบการมีความเห็นว่า ค่าใช้จ่ายด้านต้นทุนทั้งค่าน้ำมัน ค่าวัตถุดิบในการผลิต และค่าแรงงานมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ 4 ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจหมวดการผลิตหัตถกรรมจากไม้

ที่มา: รายงานดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดเชียงใหม่ (ศูนย์เตือนภัยทางธุรกิจ, 2555)

ภาพที่ 4 แสดงดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจหมวดการผลิตหัตถกรรมจากไม้ พบว่าดัชนีความเชื่อมั่นด้านกำไรและด้านยอดขายปรับตัวในทิศทางที่เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2555 อยู่ที่ระดับ 67.6 เท่ากัน ผู้ประกอบการมีความเชื่อมั่นว่ากำไรและยอดขายจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากเข้าสู่ฤดูหนาวหรือฤดูกาลท่องเที่ยว ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติซึ่งเป็นกลุ่มลูกค้าหลักเพิ่มขึ้นกว่าหลายๆ เดือนที่ผ่านมา ส่งผลให้ดัชนีความเชื่อมั่นด้านการจ้างงาน การใช้กำลังการผลิต และการลงทุนปรับตัวเพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ 51.4, 67.6 และ 54.1 ตามลำดับ ส่วนดัชนีความเชื่อมั่นด้านต้นทุนธุรกิจปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นอยู่ที่ระดับ 100.0 แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการผลิตสินค้าหัตถกรรมไม้ทุกรายได้รับผลกระทบจากต้นทุนธุรกิจที่เพิ่มสูงขึ้นจากต้นทุนค่าแรงงานที่เพิ่มขึ้น ค่าใช้จ่ายในการผลิตด้านวัตถุดิบ ค่าใช้จ่ายในการขนส่งรวมถึงค่าน้ำมันที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

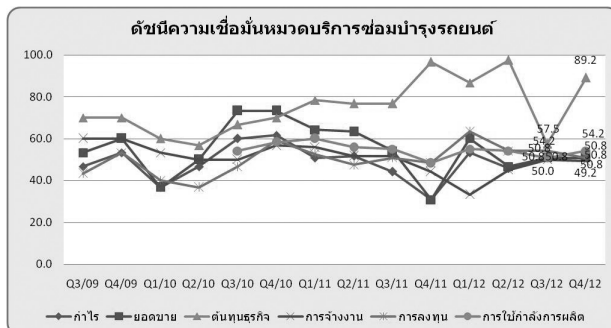
ภาพที่ 5 ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจหมวดการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป

ที่มา: รายงานดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดเชียงใหม่ (ศูนย์เตือนภัยทางธุรกิจ, 2555)

ภาพที่ 5 แสดงดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจหมวดการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป พบว่าด้านกำไรและด้านยอดขายดัชนีความเชื่อมั่นปรับตัวในทิศทางที่เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2555 อยู่ที่ระดับ 75.4 และ 76.2 ตามลำดับ แสดงว่าผู้ประกอบการมีความเชื่อมั่นว่าภาวะเศรษฐกิจในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปีนี้จะขยายตัวเพิ่มขึ้นกว่าไตรมาสที่ผ่านมา ส่งผลให้ดัชนีความเชื่อมั่นด้านการจ้างงานและการใช้กำลังการผลิตปรับตัวในทิศทางที่เพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ 50.0 และ 78.5 ตามลำดับ และมีการขยายการลงทุนเพิ่มขึ้น ซึ่งดัชนีด้านการลงทุนปรับตัวเพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ 65.4 ส่วนดัชนีด้านต้นทุนธุรกิจยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องอยู่ที่ระดับ 87.7 เนื่องจากผู้ประกอบการมีความเชื่อมั่นว่าวัตถุดิบซึ่งเป็นสินค้า

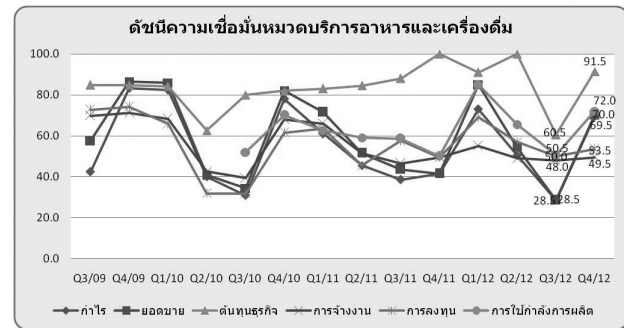
ทางการเกษตรมีราคาสูง อีกทั้งปัญหาสภาพอากาศที่แปรปรวน และปัญหาอุทกภัย ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรออกสู่ตลาดน้อยลง ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ 6 ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจหมวดบริการซ่อมบำรุงรถยนต์

ที่มา: รายงานดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดเชียงใหม่ (ศูนย์เตือนภัยทางธุรกิจ, 2555)

ภาพที่ 6 แสดงผลดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจของกลุ่มธุรกิจซ่อมบำรุงรถยนต์ พบว่าดัชนีความเชื่อมั่นด้านกำไรและด้านยอดขายคงที่อยู่ที่ระดับ 50.8 เท่ากันเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2555 อย่างไรก็ตามจากค่าดัชนี แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการมีความเชื่อมั่นด้านกำไรและยอดขายอยู่ในระดับที่ดี เนื่องจากค่าดัชนีอยู่ในระดับที่มากกว่า 50.0 ผู้ประกอบการเชื่อมั่นว่ายังคงมียอดผู้มาใช้บริการในการตรวจสภาพรถยนต์ และซ่อมบำรุงรถยนต์อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ดัชนีความเชื่อมั่นด้านการใช้กำลังการผลิตปรับตัวเพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ 54.2 ส่วนดัชนีด้านการจ้างงานและด้านการลงทุนปรับตัวในทิศทางที่ลดลงอยู่ที่ระดับ 49.2 และ 50.8 ตามลำดับ ในส่วนของดัชนีด้านการจ้างงานปรับตัวลดลงอยู่ที่ระดับต่ำกว่า 50.0 สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการที่ผู้ประกอบการต้องแบกรับภาระต้นทุนที่อยู่ในระดับสูงและค่าแรงขั้นต่ำที่จะต้องปรับเพิ่มขึ้นจึงทำให้มีอัตราการจ้างงานเพิ่มลดลง สำหรับดัชนีความเชื่อมั่นด้านต้นทุนทางธุรกิจปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องอยู่ที่ระดับ 89.2

ภาพที่ 7 ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจหมวดบริการอาหารและเครื่องดื่ม

ที่มา: รายงานดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดเชียงใหม่ (ศูนย์เตือนภัยทางธุรกิจ, 2555)

ภาพที่ 7 แสดงผลดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจของกลุ่มร้านอาหารและเครื่องดื่ม พบว่าดัชนีความเชื่อมั่นด้านกำไรและยอดขายปรับตัวในทิศทางที่เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2555 อยู่ที่ระดับ 69.5 และ 70.0 ตามลำดับ เนื่องจากเข้าสู่ในช่วงฤดูหนาวหรือฤดูกาลท่องเที่ยว กลุ่มลูกค้าที่เป็นนักท่องเที่ยวจากต่างจังหวัดและลูกค้าชาวต่างชาติมีจำนวนเพิ่มขึ้น และลูกค้าในจังหวัดเชียงใหม่ก็ใช้บริการร้านอาหารมากขึ้นในช่วงฤดูหนาว ส่งผลให้ดัชนีความเชื่อมั่นด้านการจ้างงาน การใช้กำลังการผลิต และการลงทุนปรับตัวเพิ่มขึ้นตามอยู่ที่ระดับ 49.5, 72.0 และ 53.5 ตามลำดับ

สำหรับดัชนีความเชื่อมั่นด้านต้นทุนธุรกิจปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องอยู่ที่ระดับ 91.5 เนื่องจากผู้ประกอบการมีความเห็นว่า ต้นทุนธุรกิจในทุกๆ ด้าน มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะต้นทุนด้านราคาวัตถุดิบที่ใช้ในการประกอบอาหาร เช่น เนื้อหมู ไข่ไก่ ผักสดต่างๆ ราคาสูงขึ้น ส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น

ภาพที่ 8 ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจบริการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว

ที่มา: รายงานดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการ SMEs ในจังหวัดเชียงใหม่ (ศูนย์เตือนภัยทางธุรกิจ, 2555)

ภาพที่ 8 แสดงผลจากการจัดทำดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจของธุรกิจบริการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว พบว่าดัชนีความเชื่อมั่นด้านกำไรและด้านยอดขายปรับตัวในทิศทางที่เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2555 อยู่ที่ระดับ 86.5 เท่ากัน ผู้ประกอบการคาดหวังว่ากำไรและยอดขายจะเพิ่มขึ้นกว่าไตรมาสที่ผ่านมาเพราะเข้าสู่ช่วงฤดูหนาวหรือฤดูการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ (High Season) ซึ่งปกติแล้วช่วงไตรมาสสุดท้ายของปีจะมีจำนวนนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเพิ่มขึ้นส่งผลให้ค่าดัชนีความเชื่อมั่นด้านการจ้างงาน ด้านการใช้กำลังการผลิต และด้านการลงทุนปรับตัวในทิศทางที่เพิ่มขึ้นตามไปด้วยอยู่ที่ระดับ 75.0, 86.5 และ 77.0 ตามลำดับ ส่วนดัชนีความเชื่อมั่น ด้านต้นทุนธุรกิจปรับตัวในทิศทางที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องอยู่ที่ระดับ 88.0 ค่าดัชนีด้านต้นทุนธุรกิจยังคงอยู่ในระดับที่สูงพิจารณาได้ว่าผู้ประกอบการยังประสบกับปัญหาค่าใช้จ่ายด้านต้นทุนธุรกิจที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

จากการจัดทำดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2552 จนถึงไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2555 พบว่าแนวโน้มความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่มีลักษณะเป็นวงจรความเชื่อมั่น (Business Sentiment Cyclical Variation) ของผู้ประกอบการต่อภาวะเศรษฐกิจในแต่ละรอบปี กล่าวคือภาวะเศรษฐกิจโดยภาพรวมในจังหวัดเชียงใหม่ของไตรมาสแรกและไตรมาสสุดท้ายของทุกปีก่อนข้างอยู่ในสถานการณ์ที่ดีเนื่องจากค่าดัชนีของไตรมาสดังกล่าวอยู่ที่ระดับมากกว่า 50 ซึ่งในภาพรวมสามารถสรุปได้ว่าภาวะเศรษฐกิจของเชียงใหม่มีการขยายตัวในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปีมากที่สุดและค่าดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจในภาพรวมอยู่ในระดับที่ดีจนถึงไตรมาสแรกของปีถัดไป เนื่องจากผู้ประกอบการส่วนใหญ่เชื่อมั่นว่าจะมีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

อีกทั้งผู้คนในท้องถิ่นมีการใช้สินค้าอุปโภคบริโภคมากขึ้น ส่วนในไตรมาสที่ 2 และไตรมาสที่ 3 ค่าดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจของผู้ประกอบการมีแนวโน้มหดตัวลงเนื่องจากเข้าสู่ฤดูฝนซึ่งเป็นช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยว (Low Season) ของจังหวัดเชียงใหม่ อย่างไรก็ตามยังมีปัจจัยแวดล้อมภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมหรือคาดการณ์ได้ (Irregular) ซึ่งอาจจะส่งผลให้ค่าดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจในแต่ละไตรมาสลดลง เช่น ภาวะอุทกภัย เป็นต้น

unสรุป

จากตัวอย่างการรวบรวมผลที่ได้นำเสนอมาที่นี้ การจัดทำดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมที่เป็นกิจกรรมหลักทางเศรษฐกิจในจังหวัดเชียงใหม่ จะเป็นข้อมูลที่สะท้อนถึงความเชื่อมั่นทางธุรกิจจากภาคเศรษฐกิจจริง ทำให้ผู้ประกอบการมีส่วนเกี่ยวข้อง หรือผู้กำหนดนโยบาย ทราบถึงภาพรวมของการเปลี่ยนแปลง ความต้องการ ปัญหา และแนวโน้มของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในแต่ละอุตสาหกรรมหลัก และการจัดทำดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจอย่างต่อเนื่องในทุกไตรมาส จะช่วยให้ผู้ใช้ทราบถึงแนวโน้มความเชื่อมั่นทางธุรกิจของผู้ประกอบการต่อภาวะเศรษฐกิจในแต่ละรอบปีหรือภาวะเศรษฐกิจโดยรวม และสามารถใช้อ้างอิงเพื่อประกอบการตัดสินใจสำหรับ SMEs จะเห็นได้ว่าการจัดทำดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนั้น ทำให้มีเครื่องมือในการพยากรณ์ภาวะเศรษฐกิจเพื่อใช้เป็นระบบในการเตือนภัยทางธุรกิจล่วงหน้า (Early Warning System) ช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถใช้ส่วนหนึ่งของข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการจัดทำดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจทางเศรษฐกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของศูนย์เตือนภัยทางธุรกิจภาคเหนือได้อิงรูปแบบการคำนวณดัชนีและการวิเคราะห์ผลเช่นเดียวกับการจัดทำดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจของธนาคารแห่งประเทศไทย แต่ได้จำกัดขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างให้แคบลง คือเฉพาะผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อที่จะได้เป็นภาพดัชนีความเชื่อมั่นต่อภาวะธุรกิจของจังหวัดเชียงใหม่ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม การจัดทำดัชนีความเชื่อมั่นนี้ได้รับรวมกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการที่ดำเนินกิจการภายในจังหวัดเชียงใหม่ ดังนั้นค่าดัชนีที่ได้จึงสะท้อนภาวะความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่เท่านั้น และไม่ได้มีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจากอุตสาหกรรมทุกกลุ่ม ดังนั้นค่าดัชนีอาจจะไม่สามารถนำไปอ้างอิงกับกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ ได้ แต่ค่าดัชนีสามารถสะท้อนภาวะความเชื่อมั่นทางธุรกิจในภาพรวมของจังหวัดเชียงใหม่ได้ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมหลักของจังหวัดเชียงใหม่

บรรณานุกรม

- กรมบัญชีกลาง. (2551). ข้อมูลเศรษฐกิจจังหวัดเชียงใหม่ 2551. สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2555, จาก <http://klang.cgd.go.th/chi/download/Econ/2551/econ51.doc>
- กรมบัญชีกลาง. (2553). รายงานภาวะเศรษฐกิจการคลัง จังหวัดเชียงใหม่ เดือนพฤษภาคม ปี พ.ศ. 2553. สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2555, จาก http://klang.cgd.go.th/cmi/image/new53_report_eco.htm
- ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย. (2555). บทบาทของ SMEs ต่อเศรษฐกิจไทยและเปรียบเทียบศักยภาพในเวทีอาเซียน. สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2555, จาก <http://www.exim.go.th/doc/newsCenter/38795.pdf>
- สมศรี จิตกษมัต. (2553). ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจของธนาคารแห่งประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2555, จาก http://www.bot.or.th/Thai/EconomicConditions/Thai/Index/DocLib_1/BSI_00q1_th_2.pdf
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.). (2551). รายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประจำปี (White Paper); ปี 2550 และแนวโน้มปี 2551. สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2555, จาก http://cms.sme.go.th/cms/c/portal/layout?p_l_id=22.150
- ศูนย์เตือนภัยทางธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2555). รายงานดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่. สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2555, จาก <http://www.bwc.cmu.ac.th>
- The Research Advisors. (2006). Sample size table. Retrieved December 25, 2012, from <http://www.research-advisors.com/tools/SampleSize.htm>